

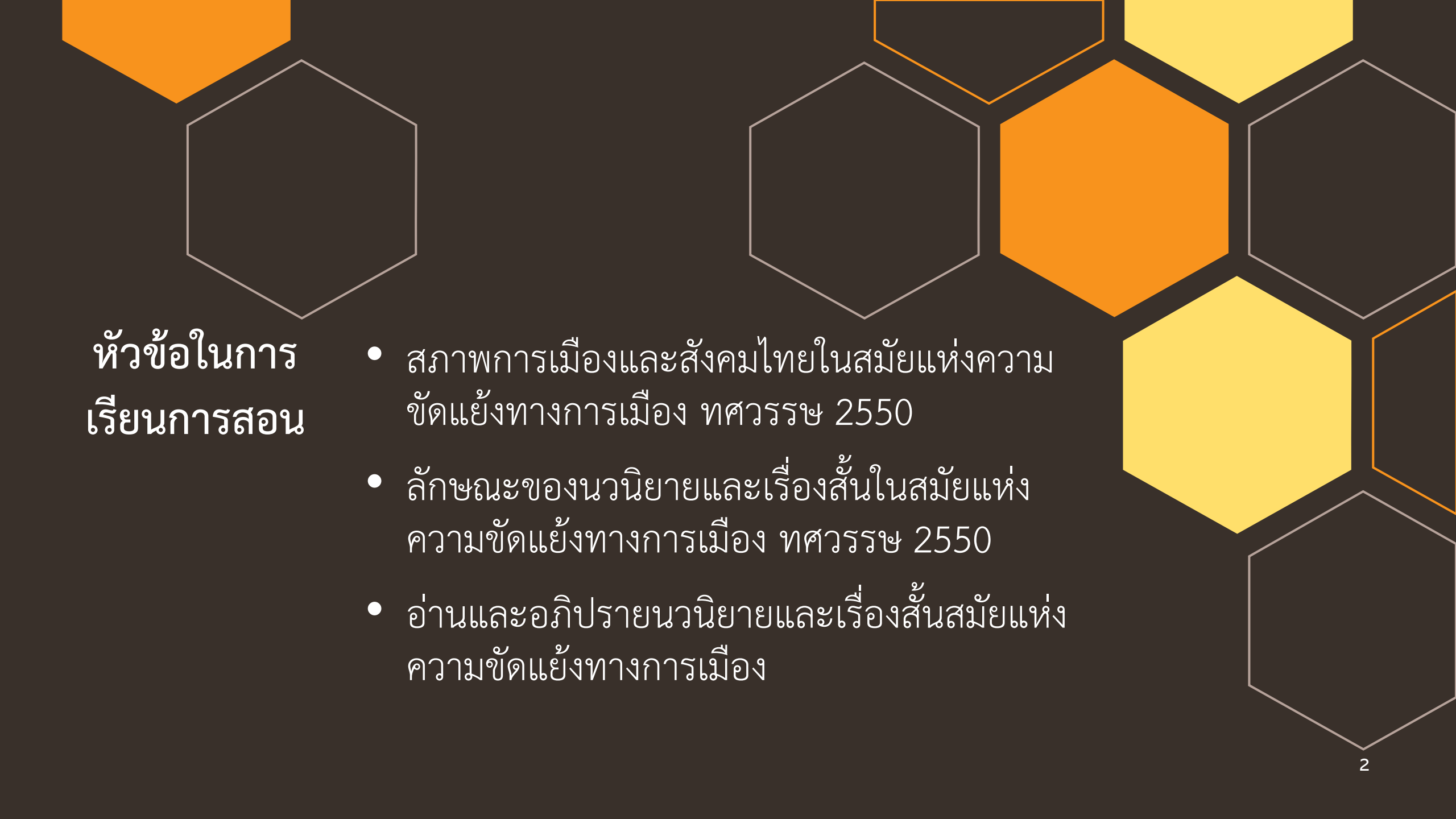
นวนิยายและเรื่องสั้นไทย ยุคความขัดแย้งทางการเมือง ทศวรรษ 2550

THI3316 นวนิยายและเรื่องสั้น

สัปดาห์ที่ 6

ผศ.ดร.ศรัณย์ภัทร์ บุญฮก

หัวข้อในการ เรียนการสอน

- สภาพการเมืองและสังคมไทยในสมัยแห่งความขัดแย้งทางการเมือง ทศวรรษ 2550
- ลักษณะของนวนิยายและเรื่องสั้นในสมัยแห่งความขัดแย้งทางการเมือง ทศวรรษ 2550
- อ่านและอภิปรายนวนิยายและเรื่องสั้นสมัยแห่งความขัดแย้งทางการเมือง

สภาพการเมืองและสังคมไทยใน
สมัยแห่งความขัดแย้งทาง
การเมือง ทศวรรษ 2550

1. รัฐธรรมนูญปี 2540 พรรคไทยรักไทย และทักษิณ ชินวัตร

- รัฐธรรมนูญ ปี 2540 ได้ประกาศใช้ซึ่งเพิ่มความเข้มแข็งให้ภาคการเมืองภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535
- ภายใต้กติกาใหม่นี้ทำให้เกิดพรรคการเมืองใหม่ชื่อว่า พรรคไทยรักไทย นำโดยนักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง เชื่อว่า ทักษิณ ชินวัตร
- ในการเลือกตั้งปี 2544 ทักษิณ ชินวัตรนำพรรคเพื่อไทยได้รับชัยชนะอย่างถล่มทลายอย่างไม่เคยมีมาก่อน และรัฐบาลมีความเข้มแข็งอย่างมาก
- รัฐบาลของทักษิณยังได้ทำหลายกรอบอำนาจเดิม ๆ ของโครงสร้างรัฐ เช่น
 - การปฏิรูประบบราชการขนาดใหญ่
 - การสร้างนโยบายประชานิยม
 - การกระจายรายได้และการช่วยเหลือกลุ่มคนรากหญ้า เช่น
สามสิบบาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้าน บ้านเอื้ออาทร ฯลฯ

1. รัฐธรรมนูญปี 2540 พรรคไทยรักไทย และทักษิณ ชินวัตร

- รัฐบาลทักษิณได้รับความนิยมและอยู่จนครบวาระ 4 ปีเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองไทย และได้รับการเลือกตั้งแบบถล่มทลายอีกครั้งในปี 2548
- หากแต่ในระยะหลัง โดยเฉพาะในปี 2548 รัฐบาลทักษิณได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มชนชั้นนำ ชนชั้นกลางในเมือง
- ข้อวิพากษ์ส่วนใหญ่มุ่งเป้าไปที่ไปกรณีการทุจริตและการใช้อำนาจมิชอบ และยังเมื่อมีการโยงไปที่การขาดความจงรักภักดี ทำให้กลุ่มอนุรักษ์นิยมออกมาต่อต้านทักษิณอย่างกว้างขวาง

1. รัฐธรรมนูญปี 2540 พรรคไทยรักไทย และทักษิณ ชินวัตร

- ตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมาได้เกิดกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย หรือเรียกว่า กลุ่มเสื้อเหลือง ออกมาประท้วงเรียกร้องให้ทักษิณลาออก

2. รัฐประหาร 2549

- ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนต่อต้านและคนสนับสนุนทักษิณ ชินวัตรได้ขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ในปี 2549
- ท้ายที่สุด ได้เกิดรัฐประหารขึ้นในวันที่ 19 กันยายน 2549 นำโดย พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ภายใต้ชื่อว่า คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.)
- แม้การรัฐประหารจะเป็นไปอย่างสงบ แต่การรัฐประหารดังกล่าวไม่ได้เป็นการทำให้ความขัดแย้งทางการเมืองสิ้นสุดลง หากแต่ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของการแบ่งขั้วทางการเมืองกว่าเกือบสองทศวรรษต่อมา

2. รัฐประหาร 2549

- ภายหลังรัฐประหาร คมช.ได้เชิญ พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ มาเป็น นายกรัฐมนตรี เตรียมร่างรัฐธรรมนูญใหม่และเลือกตั้งโดยทั่วไปโดยเร็ว
- ในเวลาเดียวกันนั้น พรรคไทยรักไทยโดนยุบ ตลอดจนทักษิณและพวก โดนดำเนินคดีและตัดสิทธิ์ทางการเมือง
- ในปี 2550 ประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ และมีการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2551 แต่ผลปรากฏว่า พรรคพลังประชาชน ซึ่งเป็นพรรคใหม่จากไทยรักไทยชนะการเลือกตั้งอีกเช่นเดิม
- เหตุนี้ก็นำไปสู่ความวุ่นวายภายหลังการเลือกตั้งอีกครั้ง และทำให้เกิด ภาพของความขัดแย้งระหว่างเสื้อเหลืองและเสื้อแดง

3. เลือกลีอง เลือดแดง และกปปส.

- ในปี 2551 พรรคพลังประชาชน นำโดยสมัคร สุนทรเวช ได้เป็นนายกรัฐมนตรี และทำให้เกิดฝ่ายเลือกลีองออกมาประท้วงขับไล่
- การประท้วงยืดเยื้อไปจนถึงการยึดทำเนียบรัฐบาลและการปิดสนามบิน
- สมัคร สุนทรเวชโดนศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้พ้นจากตำแหน่ง จากนั้นสมชาย วงศ์สวัสดิ์ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป
- การประท้วงไม่ได้จบลง และไม่กี่เดือนต่อมา ศาลก็ได้ตัดสินยุบพรรคพลังประชาชนทำให้สมชายพ้นจากตำแหน่งไปด้วย
- รัฐบาลพรรคพลังประชาชนจึงนับว่าต้องเผชิญกับกลุ่มผู้ประท้วงตลอดทั้งสองนายก

3. เสื้อเหลือง เสื้อแดง และกปปส.

- ปลายปี 2551 การเมืองเกิดการสลับขั้ว พรรคประชาธิปัตย์สามารถจัดตั้งรัฐบาลนำโดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี
- ในเวลานี้เองที่ฝ่ายสนับสนุนทักษิณได้รวมกลุ่มกันเรียกว่า เสื้อแดง ได้ออกมาประท้วงและขัดขวางการทำงานของรัฐบาล
- การประท้วงของคนเสื้อแดงที่สำคัญ คือ การขัดขวางการประชุมผู้นำอาเซียนที่พัทยาในปี 2552
- เหตุการณ์สำคัญคือ การปักหลักประท้วงในปี 2553 กลางกรุงเทพมหานครที่แยกราชประสงค์ ที่จบลงด้วยเหตุเพลิงไหม้ และการสลายการชุมนุมในเดือน พ.ค. 2553

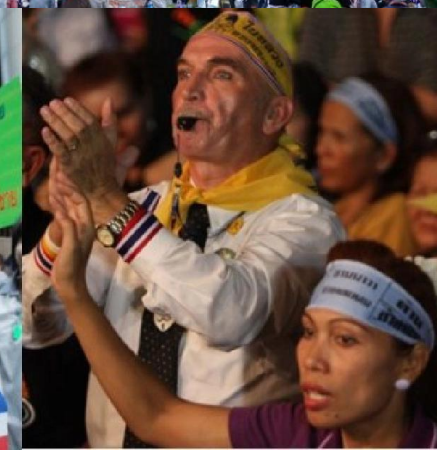
3. เลือเหลืออง เลือแดง และกปปส.

- การแบ่งขั้วสีทางการเมืองไม่ได้ปรากฏเพียงในพื้นที่การเมือง แต่นำมาสู่การนำเสนอความจริงที่ต่างฝ่ายต่างโจมตีอีกฝ่าย
 - เลือเหลืออง มองว่า ตนรักชาติ จงรักภักดี มีการศึกษา → เป็น “คนดี”
 - เลือแดง มองว่า ตนรักประชาธิปไตย ออกมาต่อสู้เพื่อชนชั้นและความถูกต้อง → “ไพร่” ที่ต่อสู้ “อำมาตย์”
 - ขณะที่เลือเหลือองมักเป็นชนชั้นกลางในเมือง เลือแดงมาจากต่างจังหวัด โดยเฉพาะภาคเหนือและอีสาน ทำให้ถูกดูเหยียดยาม เช่น โดนซื้อ ฯลฯ และมักมีการตีตราเลือแดง
 - นอกจากนี้ยังมีแนวคิดว่า นักการเมืองเป็นกลุ่มคนที่ชั่วร้าย

3. เลือเหลื่อง เลือแดง และกปปส.

- การมองว่าตนเองเป็น “คนดี” ของกลุ่มอนุรักษ์นิยมนั้นปรากฏอย่างชัดเจนในช่วงการชุมนุมของ กปปส. ในปี 2556 – 2557
- ภายหลังยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีในปี 2554 ได้เกิดการประท้วงโดยกลุ่ม กปปส. ในปี 2556 จากการคัดค้าน พรบ.นิรโทษกรรม และได้ขยายวงไปสู่การล้มรัฐบาล
- กลุ่ม กปปส. มาจากกลุ่มอนุรักษ์นิยมที่ต่อต้านระบอบทักษิณ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนชั้นสูงและชนชั้นกลางในเมือง
- การต่อต้านยืดเยื้อเป็นเวลานานหลายเดือน โดยได้มีการปิดถนนและการเดินขบวนประท้วงทำให้รัฐบาลไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ

4. รัฐประหาร 2557 และการครองอำนาจของ คสช.

- การประท้วงที่ยืดเยื้อและระบบการเมืองไทยเดินทางถึงทางตันในเดือน พ.ค. 2557 อันนำไปสู่การรัฐประหารวันที่ 22 พ.ค. 2557 โดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา
- การรัฐประหารครั้งนี้แตกต่างไปจาก 2549 โดยผู้นำคณะรัฐประหารได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเวลาต่อมาและมีการยึดอำนาจไว้อย่างยาวนานกว่าที่จะมีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ตลอดจนการเลือกตั้งทั่วไปในครั้งแรกในปี 2562
- การรัฐประหารครั้งนี้ นับว่ามีความเข้มงวดมากกว่าในครั้งก่อนหน้า และเน้นย้ำความเป็นอนุรักษ์นิยมอย่างยิ่งยวด

12 ค่านิยมหลักคนไทย เพื่อประเทศไทยเข้มแข็ง

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน
3. กตัญญู ต่อพ่อแม่ พุฒิกรรอง
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น
7. เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย
9. ปฏิบัติตามพระราชดำรัส
10. ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ
12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม

A decorative graphic on the left side of the slide. It features a large, solid orange hexagon in the center. To its upper right is a smaller, solid light-orange hexagon. To its lower right is a very small, solid orange hexagon. To its lower left is a white-outlined hexagon. A thin vertical orange line is positioned to the right of the large orange hexagon.

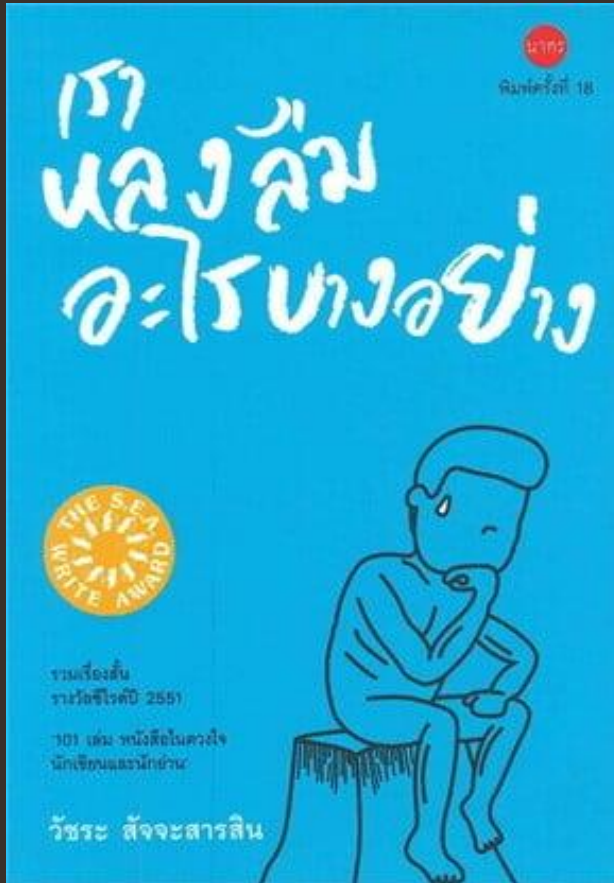
ลักษณะของนวนิยายและเรื่องสั้นใน สมัยแห่งความขัดแย้งทางการเมือง ทศวรรษ 2550

1. การแบ่งตัวของนักเขียนและการสร้างสรรค์วรรณกรรม

- ไม่เพียงแต่พื้นที่ทางการเมืองเท่านั้น นักเขียนเองก็ได้เกิดการแบ่งขั้วอย่างชัดเจนด้วยกัน
- นักเขียนหลายรายก็ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของขั้วสีหรือขบวนการทางการเมืองด้วยเช่นกัน
- ลักษณะเช่นนี้แตกต่างไปจากอดีตที่การแบ่งขั้วทางอุดมการณ์ไม่ได้เด่นชัด
- วรรณกรรมของนักเขียนเหล่านี้จึงทำให้แตกออกเป็น 2 ขั้ว และไม่อาจบรรจบกันได้

1. การแบ่งชั้นของนักเขียนและการสร้างสรรค์วรรณกรรม

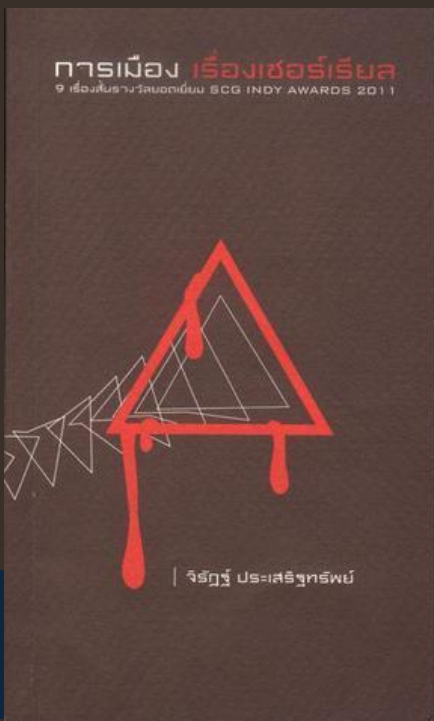

วาวแสงแห่งประเทศไทย –
วัชระ สัจจะสารสิน

2. เนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่าการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

- เนื้อหาในนวนิยายและเรื่องสั้นยุคนี้แสดงให้เห็นชัดว่า ความขัดแย้งทางการเมืองนั้นได้ซึมลึกเข้ามาอยู่ในปัญหาในชีวิตประจำวัน จนนำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างบุคคล

ผมกับหมวกกันน็อค –
จิรัฏฐ์ ประเสริฐทรัพย์

2. เนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่าการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

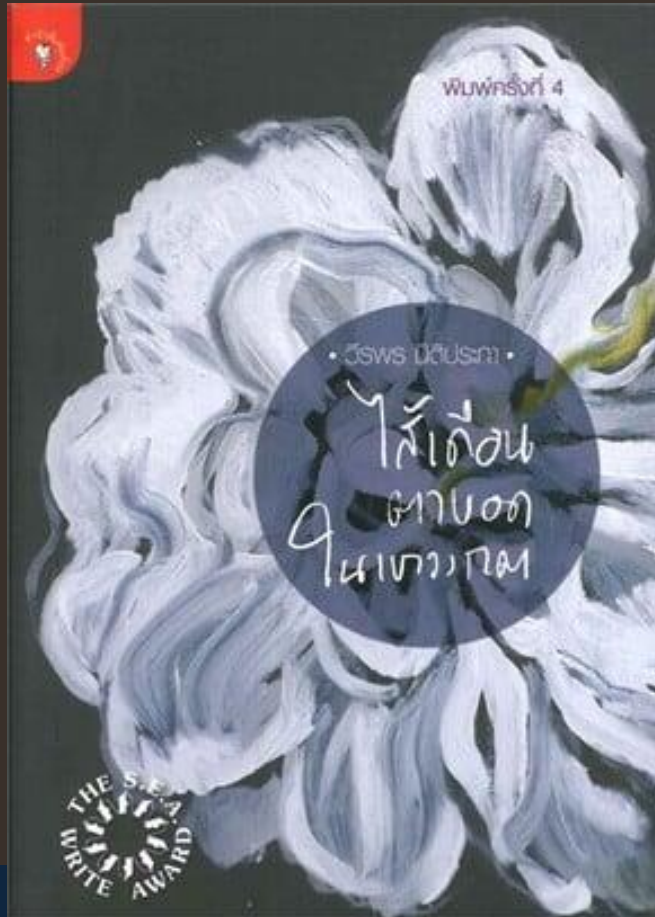

การรุกรานในตอนบ่ายสองโมง –
กัลยา สมุทวณิช

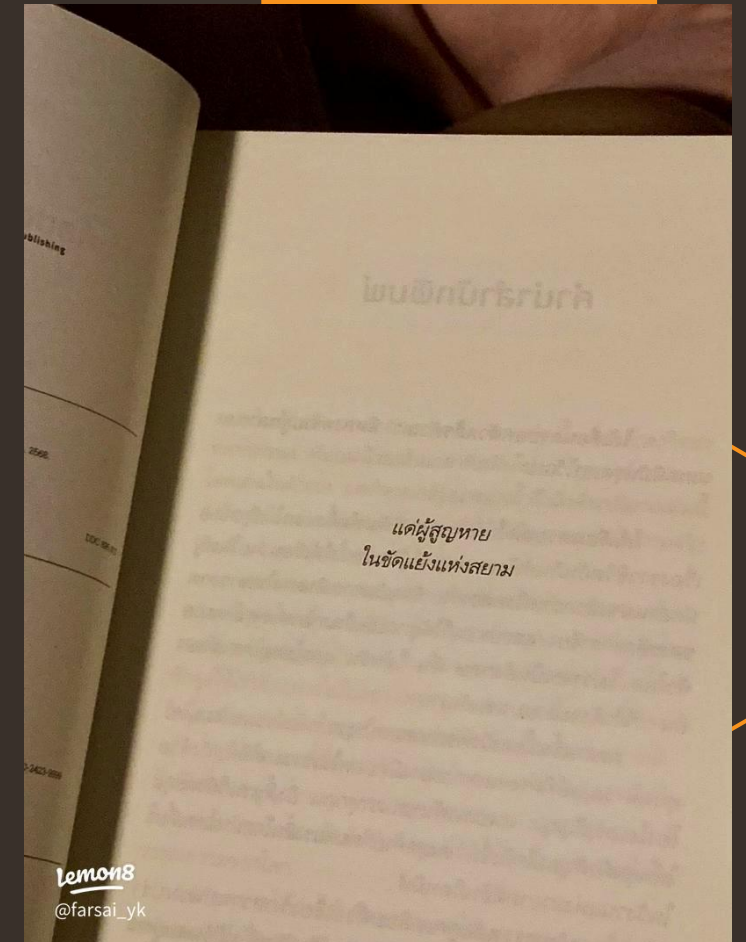
<https://tlhr2014.com/archives/17763>

2. เนื้อหาที่แสดงให้เห็นว่าการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

ไล่เดือนตาบอดในเขาวงกต –
วีรพร นิธิประภา

3. การต่อสู้และต่อรองความหมายในการแบ่งสีทางการเมือง

- คำถามต่อ “คนดี” “ความดี”

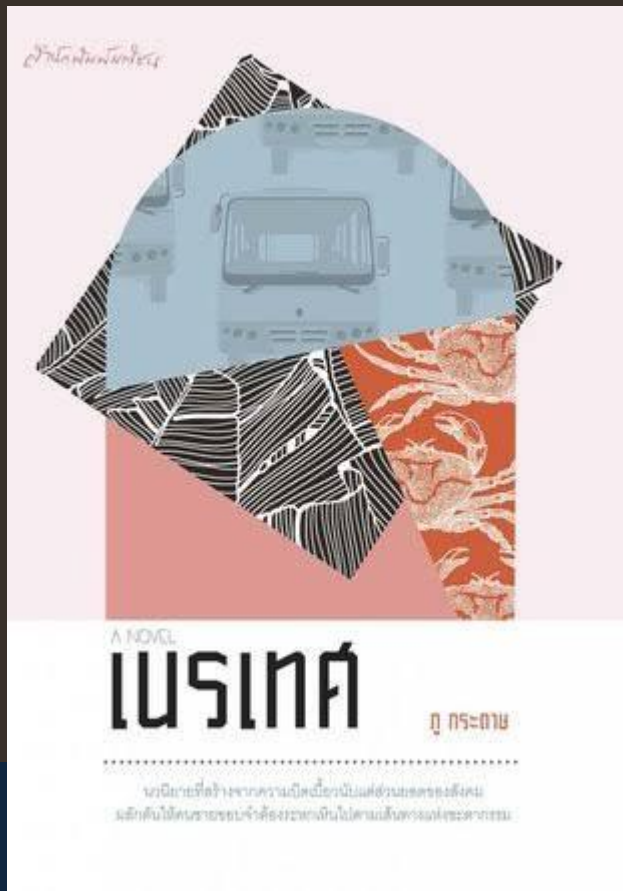

กรณศึกษาเรื่องลูกแกะพันธุ์ –
ขาติวุฒิ บุญรักษ์

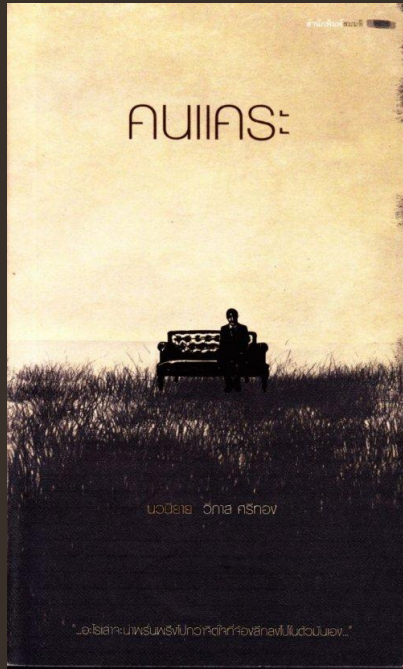

3. การต่อสู้และต่อรองความหมายในการแบ่งสีทางการเมือง

- คนอีสานกับการต่อสู้กับวาทกรรม

4. การตั้งคำถามกับสังคมและการย้อนกลับมาที่จิตใจ

เนื้อหาของวรรณกรรมไทย ยัง
เน้นนำเสนอภาวะทางจิตใจของ
มนุษย์ในสังคมร่วมสมัยที่มีความ
ซับซ้อน อันเป็นผลมาจากสังคม
ออนไลน์ ระบบทุนนิยม และ
ความซับซ้อนของความสัมพันธ์
ในสังคม → การนำเสนอให้เห็น
ความโดดเดี่ยวและด้านมืดใน
จิตใจของมนุษย์

อ่านและอภิปรายนวนิยายและ
เรื่องสั้นสมัยแห่งความขัดแย้ง
ทางการเมือง

1. นวนิยายเรื่อง บุปผะสนนิवास

- บุปผะสนนิवासเป็นนวนิยายที่แต่งขึ้นระหว่างปี 2552-2553 อันเป็นช่วงที่การเมืองมีความแตกแยกขั้นสูง
- แม้นวนิยายเรื่องนี้เล่าเรื่องอดีต แต่อดีตที่ถูกนำมาเสนอในนวนิยายเรื่องนี้สามารถสะท้อนปัญหาของความแตกแยกในสังคมเวลานั้นได้
 - การสร้างอดีตอันรุ่งเรือง
 - การสร้างตัวร้ายที่เปรียบได้กับนักการเมืองไม่ดี
 - การแสดงวิกฤตจนนำไปสู่การยึดอำนาจ
 - การโยกย้ายคนดีมาปกครองบ้านเมือง
 - การสร้างอุดมคติของคนดี

1. นวนิยายเรื่อง บุปผเส่นนิवास

SOUTH EAST ASIA RESEARCH
2024, VOL. 32, NO. 3, 304–323
<https://doi.org/10.1080/0967828X.2024.2436519>

Routledge
Taylor & Francis Group

OPEN ACCESS [Check for updates](#)

Embodying 'Thainess' and the post-2006 coup crisis in *Buppessannivas* (Love Destiny)

Saranpat Boonhok

Centre for Cultural, Literary, and Postcolonial Studies, SOAS, University of London, London, UK; Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok, Thailand

ABSTRACT

First televised in 2018, *Buppessannivas* (Love Destiny) was among the most popular and influential dramas in Thailand that represented images of Thainess (*khwam-pen-Thai*). Based on a novel by Rompaeng, it tells the story of a twenty-first-century woman who travels back to Ayutthaya, during the political turmoil of King Narai's reign (r.1656–1688). Her journey not only depicts the 'golden age' but also highlights the theme of political conflict between nationalist and foreign bureaucrats, culminating in a victory for the 'good' nationalists. As the novel was first published in 2010, this theme can be linked to the post-2006 coup context. This article argues that the novel *Buppessannivas* (2010) brings the mainstream royalist-nationalist narrative into dialogue with the question of national crisis that followed the coup. It thus reflects the anxiety of political polarization and the discourse of the 'good person' (*khon di*). Moreover, the article focuses analytically on the bodily representation of Thainess through its key characters. Arguably, while 'good' individuals operate within female bodies and minds by retaining a link to traditional Thainess as well as adapting to modernity, the *farang* body and mind constitute the meaning of a 'bad person', and hence encapsulate a threat to Thainess.

KEYWORDS

Thainess; Thai literature;
Buppessannivas (Love Destiny);
Thai history; Thai politics;
2006 coup

<https://prachatai.com/journal/2025/04/112559>

<https://doi.org/10.1080/0967828X.2024.2436519>

2. เรื่องสั้น หาแว่นให้หน่อย

ประเด็นในการอภิปราย

1. การที่ตัวละครเอกอ้างว่าจะออกไปตามข่าวรัฐประหารแต่กลับไปพบหญิงสาวที่อพาร์ทเมนต์ น่าจะสื่อถึงอะไร
2. เรื่องนี้มีการนำสถานการณ์รัฐประหารที่นำเสนอผ่านโทรทัศน์มาบรรยายสลับการร่วมเพศของตัวละครเอกกับหญิงสาว น่าจะสื่อความหมายใด เพราะเหตุใด
3. แว่นในเรื่องสั้นเรื่องนี้ น่าจะเป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งใด และชื่อเรื่อง “หาแว่นให้หน่อย” น่าจะสื่อถึงอะไร
4. เรื่องสั้นเรื่องนี้สัมพันธ์กับบริบททางสังคมในเวลาที่แต่งอย่างไร

คำถามท้าย บทเรียน

1. การแบ่งข้อวิสาหการเมืองไทยมีผลต่อการสร้างสรรค์นวนิยายและเรื่องสั้นไทยอย่างไร จงอธิบาย พร้อมยกตัวอย่าง
2. จงยกนวนิยายหรือเรื่องสั้นที่ได้เรียนมา 1 เรื่องและแสดงว่าได้เสนอแง่มุมเกี่ยวกับความขัดแย้งทางการเมืองไทยอย่างไร
3. เพราะเหตุใดความดีและคนดีจึงถูกตั้งถามในวรรณกรรมยุคนี้
4. บุพเพสันนิวาส นำเสนอความหมายของ “ความเป็นไทย” ผ่านการย้อนกลับไปสู่อดีตอย่างไร
5. เหตุการณ์รัฐประหาร พ.ศ. 2549 ในเรื่อง หาแว่นให้หน่อย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและทัศนคติของตัวละครอย่างไร